

Mouritz Mørk Hansens ligprædiken over Frederik 7.

Taler

Mouritz Mørk Hansen

Dato

18. december 1863

Sted

Haderslev

Omstændigheder**Prædikentekst**

Salmernes Bog kapitel 46, vers 2-4

1 Bøn

Fader i Himlen! Vær Du vor Tillid i vor Svaghed og vor Hjælp i Angester! Du er den stærke Magt, som ikke røkkes, naar al menneskelig Styrke viser sig som

5 Afmagt; Du er den sikke Hjælp, som ikke svigter, naar al Verdens Hjælp tages fra os og glipper. Saaledes er Du altid befunden at være, saaledes vil Du altid blive. Ak, men naar vi glemme det, — og Du veed det bedst, hvor svage, vaklende, vantroe Dine Børns Hjerter ere; — men naar vi glemme det og ikke tænke derpaa, naar vi bæve under Din Tugtelse, naar vi frygte i Faren og forsage

10 i Nøden, naar der er Angest og Mørke i vore Hjerter, da tal til os med Din Faderrøst, tal til os om Dine store, underlige Gjerninger, om Dine vise Raad, om Dit milde, trofaste Faderhjerter, at det atter kan blive lyst i vore Sjæle, at Du i Sandhed kan være vor Tillid og vor saare store Styrke, at vi kunne blive glade i Haabet, taalmodige i Trængsler og varagtige i Bønnen! Amen!

15

Text: Ps. 46, 2 – 4.

20 Det falder saa tungt at tænke derpaa:
Kong Frederik er hos de Døde.
Saa tidt vi Hans milde Øjne saae,
Fløj alle Hjerter ham imøde.

25 Han ejed en Kraft, den holdt han sig ved,
Naar Støtter af Jern maatte briste:

Hans Styrke var Folkets Kjærlighed
Den kunde han aldrig miste.

30

Han ejed en Viisdom, den leded ham trygt,
Hvor den snildeste Kløgt maatte glippe:
Han vidste, Thronen er sikkert bygt
Paa Frihedens faste Klippe.

35

Han ejed en Lykke, den svigted ham ej,
Ihvor han end monne vandre:
Hvert Skridt han gik paa sin Kongevej,
Gik han og hans Folk med hverandre.

40

Thi han følte det grant med sikker Sands,
Hvad Folket i Hjertet maatte bære,
Han følte, at Dannemarks Fjender var hans,
Og hans var Dannemarks Ære.

45

Han elskede Mindet om Fædrenes Old
Og freded om Kæmpernes Grave.
Han rejste Dannebods sjunkne Vold
Til Hegn om Dannemarks Have.

50

Og Danskens Sværd, som rusted i Krog,
Det lod han af Balgen drage;
Med Sejr igjen fløj Dannebrog
Saa stolt som i Valdemars Dage. —

55

Alt, hvad han har grundet til Danmarks Gavn.
Gud give det Held og Fremme!
Men den skal mærkes med Nidingsnavn,
Som vover hans Værk at skæmme. —

60

Bring Kongens Lig til den gamle Stad,
Hvor Kilderne grædende rinde;
Men i Folkets Bryst og paa Krønikens Blad
Boer Frederik den Danskes Minde!¹

65

Kjære Medchristne, dyrebare Venner! Denne Time er bestemt til en Sørgefest
 70 over vor bortkaldte, trofaste Konge. Thi paa denne Dag, i denne Stund blive
 Kong Frederik den Syvendes jordiske Levninger stede til Hvile i hans Fædres
 Gravhvelving i Roeskilde Domkirke. Saa skal altsaa denne min Prædiken til
 Eder være en Ligprædiken. Saa tidt stod jeg paa dette Sted i det samme Ærinde;
 saa tidt sade I her ligesom nu for at høre en Ligprædiken over en bortkaldt Ven
 75 eller Slægtning. Ofte — dog ikke altid — var der Sorg i vore Hjerter, naar vi
 saaledes samledes; ofte — dog ikke altid — var der i alt Fald Nogle iblandt os,
 som vare dybt bedrøvede, som trængte til at give det beklemte Hjertes Følelse et
 Udtryk i vemodige Ord, som trængte til at skjænke den Afdøde en kjærlig,
 taknemmelig Ihukommelse, og trængte til et Trøstens og Styrkens Ord i Hans
 80 Navn, som er Taalmodighedens og Trøstens Gud, vor Tillid og vor Styrke. Men
 idag er det ikke en Enkelt iblandt os, som føler Trang til at høre et
 Taknemmelighedens Mindeord om den Afdøde; idag er det ikke Nogle fremfor
 Andre i denne talrige Forsamling, som behøve at trøstes ved Guds levende Ord;
 idag ere vi Alle uden Undtagelse forsamlede her med vemodigt Sind, med
 85 bedrøvede og bekymrede Hjerter, med taknemmelige, erkjendtlige Tanker om
 den Afdøde, som vi ville mindes ved vor Gudstjeneste; idag er vor Sorg over den
 bortkaldte Ven ikke Medlidenhedens, Deeltagelsens Sorg for hans Nærmestes
 Skyld, thi vor Sorg er en Landesorg, som angaaer os Alle lige nær, fordi vi Alle
 føle os som hans Nærmeste, som hans Slægtninger og Venner; vor Sorg er en
 90 Landesorg, ikke fordi det saaledes skal være, fordi det saaledes er bestemt og
 befalet af Konge og Øvrighed, ak nej! ingen Øvrighed, ingen menneskelig Magt
 kan befale os at sørge; det kunne kun vore egne Hjerter; vor Sorg er en
 Landesorg, ikke fordi han var vor Konge og Herre, men fordi han var en elsket
 Konge, elsket som ingen anden Konge i vor Tid, elsket af det hele danske Folk
 95 og af enhver Enkelt i Folket; vor Sorg er en Landesorg, ikke fordi vi kunde ønske
 ham noget Bedre end evig Fred og Glæde af Guds, vor Frelses Naade, ak, men
 fordi vi efter vore menneskelige Tanker ikke kunde undvære vor gode, trofaste
 Konge, fordi hans pludselige og uventede Død har ramt os og hele Landet som
 et Tordenslag, der forstyrrer vor Fred og røver os vor Ro, der knuser vore
 100 kjæreste Forhaabninger, formørker vore bedste Fremtids-Udsigter, der, saavidt
 vi kunne see, vil bringe Ufred, Trængsel, Blodsudgydelse og usigelig Jammer
 over os og vort dyrebare Fædreland.

See, derfor er vor Sorg over Kong Frederiks Død en almindelig Landesorg, og

derfor handler det Guds Ord, hvorom der idag skal tales i alle Landets Kirker, om Trængsel, Angest og Nød, om de Plager, der ryste Jorden og bevæge Bjergene, der røre Vandene, saa de bruse og bølge. Men derom handler det for at sige os, hvad der skal være vor Tillid, vor Styrke og Hjælp i alle disse Trængsler.

110

Men først bør det os et Øjeblik at dvæle ved vor forevige Konges Minde, thi han har fortjent det af os.

115

Der er sagt om Kong Frederik den Syvende og sagt med Sandhed, at ingen dansk Konge har som han været elsket af sit Folk. Hvad var det da, som gjorde ham saa elsket fremfor andre Konger, hvad var det, som gjorde hans Regjeringstid til en saa lykkelig Tid for hans Folk? Der er sat som Indskrift paa hans Kiste de Ord, vi finde i Salomons Ordsprog 20, 14: En Konge, som dømmer den Ringe troligen, hans Throne skal stadfæstes. Jeg troer, at disse Ord i al deres Simpelhed forklare

120

os Grunden til, at Frederik den Syvende vandt saa stor en Kjærlighed hos sit Folk og sad saa fast og sikkert paa sin Throne. Thi han var en Konge, som dømte den Ringe troligen. Han var ikke just en Konge for de Store, for de Herskesyge og Stolte i Landet. Vi have havt andre Konger, som bedre kunde fortjene Navn af de Stores Ven, som have troet, at de store Herrer, de rige

125

Grundejere, de fornemme Familier, de mægtigste Slægter vare Thronens bedste, ja eneste Støtter, som have betragtet sig selv som Landets Ejermænd og det menige Folk som deres Ejendom, der kun vare til for at arbejde, lide og slide for deres Fyrster og Herrer. Saadanne Konger og Fyrster findes der endnu nok af i andre Lande, men en saadan Konge var Kong Frederik ikke. Han dømte den

130

Ringe troligen, med Retfærdighed og Kjærlighed; han forstod den simple Mand og blev forstaaet af ham. Der var Ingen af hans Undersaatter ubetydelig i hans Øjne, de var alle som hans Børn, deres Vel og Vee laae ham altid paa Sinde. Han vidste, at de vare Kjød af hans Kjød og Been af hans Been. Ak, det skulde alle Konger og Fyrster, alle Rige og Fornemme vide, men hvor sjældent er det dog ikke, hvor vanskeligt er det ikke for den, der er født til Purpuret og opvoxet i Thronens Glands, at mindes dette! Men Kong Frederik vidste det og glemte det aldrig; lige fra den Dag, da han besteg Danmarks Throne, og til den Dag, da hans Tjenere hulkede ved hans Dødsleje, havde hans ringeste Undersaatter fri Adgang til ham og kunde tale med ham som med en Ven, som med en Fader.

140

See, da han for henved 16 Aar siden modtog sin Faders Krone, da kaarede han til sit Valgsprog det skønne Ord: Folkets Kjærlighed min Styrke. Og det var intet tomt Ord, det var ingen løs Tanke, det var hans sande, ærlige Mening, og det blev en velsignet Virkelighed. Deri søgte han sin Styrke, og deri fandt han

145 den, i sit Folks Kjærlighed, og det var ikke svært eller vanskeligt eller unaturligt
for ham at stige ned til sit Folk, thi hans hele Væsen var saa jævnt, saa ligefremt,
saa ukonstlet og hjerteligt. Dengang han under store Farer tiltraadte sine Fædres
Arv, da han med blødende Hjerter, men dog med frejdigt Mod i Tillid til Gud og
150 sin retfærdige Sag maatte sende sit Lands Sønner i Kampen mod dets lumske og
rovbegjærlige Fjender, da sang hans Soldater om ham: Saa dansk som han var
ingen Konge her i mange Aar; og hvor mange hundrede, ja tusinde Gange have
ikke siden den Tid disse Ord lydt for vore Øren, men aldrig have de lydt for os,
uden at vi jo følte, at det var just Sandheden, det var just Sagen, hvorfor han
forstod os, og vi forstode ham. Han havde vor Natur, vort Væsen, han taledes
155 vort Sprog og tænkte med vore Tanker, han var saa grunddansk og derfor saa
jævn og ærlig, derfor i Virkeligheden Eet med sit Folk.

Men hvad der gjorde hans jævne, folkelige Væsen, hans ærlige, danske Sind saa
velsignelsesrig for hans Folk, det var hans milde, kjærlige Hjerter. Han dømte den
160 Ringe troligen; thi det er Kærlighedens Væsen, at den ikke søger sit Eget (1 Kor.
13); og at han ikke søgte sit Eget, det har han viist hver Dag i disse 16 Aar.
Derfor var hans første kongelige Gjerning den, at han frivilligt tilsagde sit Folk
Frihed, at medens han sendte sin Garde i Kamp mod Landets Fjender og lod sig
bevogte af Københavns Borgere, saa kaldte han Bønder og Borgere til
165 Deeltagelse i Landets Styrelse, i Fordelingen af Landets Midler. Og hvad han
tilbød, det har han ogsaa givet, hvad han lovede, det har han holdt, ubrødeligt,
trofast, som ærlig dansk Mand til sin sidste Dag. Medens næsten alle Europas
Konger og Fyrster have søgt at tage deres Løfter fra hine Dage tilbage, have
strædt at indskrænke den ringe Mands Rettigheder og Friheder, have tinget og
170 pruttet om Magten og dens Udøvelse, saa har Kong Frederik den Syvende aldrig
været karrig med sine Gaver, aldrig søgt Noget for sig selv. Han – og fast han
alene — gav sit Folk en Forfatning, hvorefter ikke en Skilling af Landets Midler
kan udgives, ikke en Soldat af Landets Børn udskrives, ikke en Lov i Landets
Anliggender træde i Kraft, uden at Folkets Udvalgte have givet deres Bifald og
175 Minde dertil. Der var mistænkelige Røster nok, som sagde, at det danske Folk,
den danske Almue ikke var skikket eller moden til at taale Friheden; men Kong
Frederik stolede paa sit Folk, og hans Tillid blev ikke gjort til Skamme. Hans
Regjeringstids Historie skal vidne om de mægtige Fremskridt i Oplysning, i
Velstand, i Selvstændighed, i Selvbevidsthed og Fædrelandskjærlighed, som det
180 danske Folk har gjort under Hans Styrelse, ved hans Friheds-Gave; den skal
vidne, at hans Throne er bleven stadfæstet alle hans Dage, thi Folkets Kjærlighed
var dens Styrke.

185 Men om nu Nogen vilde sige, at alt dette gjælder ikke eller kun i ringe Grad om
den Deel af Danmarks Rige, som vi kalde vor Landsdeel, om Hertugdømmet
Slesvig eller Sønderjylland, saa maae vi svare, at det er desværre sandt, men vi
maaе tillige svare, at det er ikke hans Skyld, thi han har idelig og idelig tilbudt
Slesvig Friheden, men Tilbudet er idelig og idelig bleven forkastet, stundom
190 haanligt forkastet, ikke af os i vore Egne, men af dem, der ikke havde lært at
forstaae deres Konge, af dem, der troede mere paa udenlandsk Løgn end paa
indenlandsk Sandhed og haabede Mere af fremmed Begjærlighed end af dansk
Kjærlighed. Og det skal vidnes om Frederik den Syvende, at han elskede sit
slesvigske Folk, at dets Vel og Vee altid laae ham paa Hjerte. Hvor ofte og hvor
195 gjerne dvælede han ikke iblandt os! Endnu faae Uger før hans Død, da det var
mig forundt sidste Gang at tale med ham om vore Forhold, sagde han til mig
blandt mange andre uforglemmelige Ord ogsaa disse: Jeg forlader ikke Slesvig,
saalænge det er i Fare, jeg vil ikke forlade mine Børn i Nøden! Og han forlod
ikke sine Børn, thi han lukkede sine Øine iblandt os, og hans sidste Gjerning var
200 at Undersøge vort Led og Lukke, hans sidste Tanke var vor Sikkerhed og vort
Forsvar. Derfor er der med Sandhed sunget til os fra vore Brødre hinsides
Belterne:

Ja, Slesvig var det rette Navn
205 For Kongens Dødningsnekke,
Og Slesvig var den rette Havn
Til Hvile sig at lægge.
Det Navn han i sit Hjerte bar
Med dybe Runer skrevet,
210 Og blandt hans Krones Smykker var
Saa kjært ham intet blevet.
En kostbar Sæd vi lagde ned,
O Slesvig! i Din Ager;
Vi gav det Bedste, som vi veed,
215 Og gav det uden Klager.
O, maatte der nu findes Læ
For Spirerne de spæde,
Da vorder vel det Frihedstræ
Vor Stolthed og vor Glæde!²

220

Ja maatte Kong Frederiks Værk fredes, hans kjærlige, kongelige Hensigter med

os opfyldes! Ak. men kunne vi haabe det? Kunne vi ikke snarere vente Undertrykkelse og Trældom, da vor bedste Ven, vor troeste Støtte er borte? Thi
225 han var os i Sandhed en trofast Støtte, hans Throne var stadfæstet, og Folkets Lykke med den; men nu hviler han i Gravkapellet, nu have vi kun hans Minde tilbage. Og derfor sørger hele Danmark, derfor bæve alle danske Hjerter.

Vi sige, at vor bedste Støtte og Styrke og Hjælp er borte. Men var han da den
230 bedste? O, nej, nej! vi have en Hjælp, som er bedre. Thi Gud er vor Tillid og vor Styrke, en Hjælp i Angester, som er befunden at være saare stor. Derfor ville vi ikke frygte, naar Jorden end forandredes, og Bjergene bevægedes og henfløj midt i Havet. Om end Vandene deri bruse og oprøres, og Bjergene bæve af dets stolte Bølger. Ja, Gud er vor Tillid og vor Styrke. Han gav os af sin Naade en god og
235 trofast Konge i 16 Aar; han har nu i sin Naade taget ham fra os; men Han, som gav og tog, lever endnu, han dør ikke fra os. Han var vor Hjælp for 16 Aar siden; ogsaa da vare vi i Angest, ogsaa da frygtede vi saa saare. Men Vorherre i Himlen forlod os ikke, han prøvede os til vort Bedste, han styrkede os og gav os Sejr og Fred. Ak, saa lad os da kaste os med Tillid i hans Faderarme! Lad os takke ham,
240 at vi have en reen og retfærdig Sag, at det ikke er paa vor Side, Løgneren Hersker, og Svig og Træskhed næres, og Troløshed og Mened benyttes, thi hvorledes skulde han da have kunnet være vor Tillid? Han er en Hjælp, som er befunden at være saare stor. Det koster ham kun et Ord, da vige alle Farer, alle Fjender. Derfor ville vi ikke frygte, om end Fjenderne flokkes og fnyse ved vore
245 Grændser. Ja, om end Jorden forandredes, og Bjergene bevægedes os henfløj midt i Havet, om end Vandene bruse, og Bjergene bæve af dets stolte Bølger; thi større end Bølgerne i Havet og deres mægtige Larm er Herren i sin Højhed (Ps. 93, 4). Der kan komme tunge Trængsler og store Byrder, men der kommer Intet, uden hvad Gud vil, og Gud er Kjærlighed, han forstaaer at gjøre alle tunge
250 Byrder lette. Derfor lad os møde Fremtiden med frejdigt Mod, med urokkelig Tro og Tillid! Lad os dog ikke forsage som Hedninger, der ikke kjende Gud! Lad os ikke tælle vore Fjender, thi Sejr i Krigen skeer ikke ved en Hærs Mangfoldighed, men Styrken er af Himlen. De komme til os med megen Forsmædelse og Uretfærdighed, men vi stride for vore Sjæle og for vor Ret. Og
255 Han kan knuse dem for vore Øjne. Hvi frygte I da for dem? (1. Makkab. 3. 19-22). Saa tænkte Israel fordum i sin Trængsel, saa tænkte ogsaa vore danske Fædre her i Landet, saaledes tænkte vor dyrebare Kong Frederik. Lad os ikke vanslægte for vore Fædre, lad os gaae frem i Kong Frederiks Aand, saa takke vi Gud, som gav os ham.

260

Saa hvile da Kong Frederik i Fred! Vor Tak, vor Kjærlighed skal følge ham i hans Grav, hans Minde være velsignet iblandt os! Og Du, himmelske Fader, som er vor Tillid og Styrke, vor Hjælp i Angester, Du bevare vort Fædreland, Du velsigne vor nye Konge, som Kong Frederik har udvalgt med sit Folks Bifald; han har lovet at ville regjere i sin Forgængers Fodspor, giv ham Kraft og Lykke dertil, at ogsaa han maa blive stærk ved sit trofaste Folks Kjærlighed, velsign hans Huus, hjælp og styrk os alle af Din Naades Rigdom, Amen!

1. Af "Dannevirke" (Lembke)
2. Af "Fædrelandet"

Kilde

Mørk Hansen, M.: Ligprædiken over Kong Frederik den Syvende, Haderslev : "Dannevirkes" Bogtrykkeri (Godske Nielsen), 1864. Digitaliseret af Det Kongelige Bibliotek.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Begravelsestale, Første tekstrække, Ligprædiken, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mouritz-mork-hansens-ligpraediken-over-frederik-7>